

જ્ય પરમાત્મા

યદીયા વિમલા વાણી પરમાણૂન્ પુનાતિ ચ ।
યદીય ઉપદેશશ્ચ કુરુતે યોગદર્શનમ્ ॥
સ્વીયસંકલ્પયોગેન શિષ્યદોષોચ્ચયં સદા ।
વિનાશ્ય ચો દદાત્યત્ર તેભ્યસ્તારકમંત્રકમ્ ॥
તનોતિ તેન મંત્રેણ મુક્તિં સાયુજ્યનામિકામ્ ।
તસ્યાસ્તુ સદ્ગુરોદિવ્યં ચરણં શરણં મમ ॥

જેમની વિશુદ્ધ વાણી પરમાણુઓને પવિત્ર કરે છે, જેમનો ઉપદેશ યોગનું દર્શન કરાવે છે, પોતાના સંકલ્પથી જેઓ શિષ્યોના સર્વ દોષો નિવારી તારક મંત્ર આપી સાયુજ્ય મુક્તિ અપાવે છે, તે સદ્ગુરુનું દિવ્ય ચરણ મારું શરણ હો.

યદ્વાચઃશ્રવણેનાશુ પ્રભૌ પ્રેમ પ્રવર્ધતે ।
જાયતે સુદંટા શ્રદ્ધા વિભુમાર્ગોડવલોક્યતે ॥
હૃદયે શાન્તિપીયૂષં ચત્કૃપાતઃ પ્રવર્તતે ।
રમુજિગુરુદેવં તં સર્વદા નિર્મલ નુમઃ ॥

જેમની વાણીના શ્રવણથી પ્રભુમાં જલદી પ્રેમવધે છે, શ્રદ્ધા સુદંટ થાય છે, પ્રભુનો માર્ગ દેખાય છે, જેમની કૃપાથી હૃદયમાં શાન્તિનું અમૃત પ્રવૃત્ત થવા માંડે છે તે નિર્મલ એવા ગુરુદેવ રમુજીલાલને અમો સર્વદા પ્રણામ કરીએ છીએ.

ધર્મ વિના માનવજીવનની સ્થિરતા, સંસારના સુખો કે આધ્યાત્મિક સુખ કાંઈપણ મળી શકતા નથી અને મળે તો તે ફળતા કે ટકી શકતા નથી. તેથી જ સદ્ધર્મ એજ માનવજીવનની ઉન્નતિનું પરમ સાધન છે. એમ એકલા આર્ય ઋષિમુનિઓએ નહિ પણ દેશ-પરદેશના અનેક ધર્મોએ માનેલું છે. કદાચ ધર્મને અતિ મહત્ત્વ આપવામાં ઋષિમુનિઓ ભૂલ્યા હશે, પણ દેશ-પરદેશના પ્રાચીન અને અર્વાચીન મહાપુરુષોએ, બધાએ ભૂલ કરી છે એમ કહેવું તે મૂર્ખતા ગણાશે, કારણ કે આપણા પૂર્વ જ ઋષિમુનિઓ હજારો વર્ષોના આયુષ્ય ભોગવીને જે અનુભવ કરતા, તે અનુભવનો સહસ્રાંશ ભાગ પણ આપણા અત્યારના અલ્પજીવી મનુષ્યોમાં સંભવતો નથી.

જેમકોઈ જંગલના માર્ગમાં જતા હોઈએ ત્યારે કોઈ માહિતગાર વટેમાર્ગુ મળે અને તે કહે કે : આ રસ્તે ચોર-લુંટારાનો ત્રાસ છે અગર ભયંકર જંગલી પ્રાણીઓ મારી નાંખે તેમ છે, તો આપણે તે માર્ગે ન જઈએ તેજ હલાપણ છે. તે પ્રમાણે આપણા માહિતગાર ઋષિમુનિઓએ લાંબા વર્ષો સુધી અનુભવ કરીને જે માર્ગ બતાવ્યો છે તેને સુખનો માર્ગ ન સમજતાં તેની ઠેકડી કરીએ, તો આપણા માટે ભારોભાર પસ્તાવવાનો એક દિવસ જરૂર આવવાનો છે, તે સમજી લેવું જોઈએ, કારણ કે જેમપાયા વિનાની ઈમારત ટકતી નથી, તેમ ધર્મ વિના કોઈપણ સમાજ ટકતો નથી.

વર્તમાન જગતમાં ખૂણેખૂણેથી દરેક સ્થળે ઉન્નતિની શરણાઈ વાગી રહી છે. પોતાની અવનતિ કરવા કોઈ ઈચ્છતું નથી, પણ ઉન્નતિ કરવા જતાં જે અવળા માર્ગે ચઢે તેની જ અવનતિ થાય છે. કોઈ પોતાની જાતની, કોઈ પોતાના ઘરની, કોઈ ગામની, તાલુકાની, જિલ્લાની, પ્રાંતની કે દેશની ઉન્નતિ કરવા ઈચ્છે છે, પરંતુ જેમનાના માછલાં ખાઈ મોટી માછલી પોતાનું પેટ ભરે છે તથા અનેક ગરીબોને લૂંટે ત્યારે જ એક મનુષ્ય ધનવાન થાય છે, તેમ બીજા દેશોને અને બીજા વિભાગોને પાયમાલ કરે ત્યારે જ કોઈ દેશ યા વિભાગની ઉન્નતિ થાય છે. જેમ એક સિંહાસન ઉપર એક માણસ બેઠેલો હોય તે સ્થાને બીજા ઊભેલા મનુષ્યને બેસવાની ઈચ્છા હોય તો તે ઊભેલો મનુષ્ય સિંહાસન પર બેઠેલા મનુષ્યને ઉઠાડીને ત્યાં બેસી શકે છે, તેમ અન્યની અવનતિ કર્યા સિવાય એકની ઉન્નતિ થઈ શકતી નથી અને આવી રીતે કરેલી ઉન્નતિ કાયમ ટકતી નથી. કેમકે તેમાંથી ઈર્ષાની આગ પ્રગટે છે. તેથી આપણા ઋષિમુનિઓએ સમગ્ર વિશ્વને કુટુંબ માનીને ચાલવાની અને કોઈનું અહિત નહી કરવાની તથા પરાયા સુખ-વૈભવ, મહેલો, ધન-સંપત્તિ જોઈને ન લલચાવાની અને પોતાના સાચા શારીરિક યા માનસિક પરિશ્રમ સિવાય મેળવેલી વસ્તુઓનું સુખ ન ભોગવતાં તેને પાછી સોંપવાની, હરામની કમાણી ન કરવાની વિગેરે નીતિ આજ્ઞાઓ કરેલી છે, કે જેથી

કોઈ જાતિ બીજી જાતિ સાથે, કોઈ દેશ બીજા દેશ સાથે અને કોઈ સમાજ અન્ય સમાજ સાથે તકરાય નહિ.

પ્રાચીન સમયમાં મતમતાંતરોના સંપ્રદાયો હતા. પરંતુ તેઓ બીજાનું ખંડન કરીને પોતાનું મહત્ત્વ વધારવા ઈચ્છનારા ન હતા. તથાપિ પાછળથી સંપ્રદાયો વધ્યા અને તે એક બીજાની સાથે ખોટા યા ખરા આક્ષેપો કરવા લાગ્યા, તેથી કેટલાક સમજુ મનુષ્યોને સંપ્રદાયોની રીતભાત તરફ ધૃષ્ટા થવા લાગી. પરંતુ અર્વાચીન સમયમાં તે સંપ્રદાયોના સ્થાને રાજકીય પક્ષો આવ્યા છે. તેઓ સામા પક્ષની ભૂલો બતાવીને, નિંદા કરીને પોતાનું મહત્ત્વ વધારવા ઈચ્છે છે, પરંતુ કપીલ મુનિએ કહ્યું છે કે :- “કોઈની વાક્યાતુર્યતામાં અંજાય, ફસાય કે દોરવાય તે મૂર્ખ પ્રજા છે. માટે જે પોતાની બુદ્ધિથી સત્ય શોધી શકે અને કોઈના વાચાળપણામાં છેતરાય નહિ, તેવા બુદ્ધિશાળીને જ મતાધિકાર આપવો જોઈએ. જો બુદ્ધિહીનને મતાધિકારનો હક અપાશે તો દગાખોર, વિશ્વાસઘાતી, જૂઠા અને મતાધિકાર મેળવ્યા પછી કોઈનું નહિ સાંભળનારા, ઘમંડી, ઢોંગીઓ સત્તાધારી બનશે અને તેથી પ્રજા પાયમાલ થશે.”

ચાલુ જમાનામાં સર્વ ક્ષેત્રોમાં લોકો ઉન્નતિ કરવા અને ઉન્નતિના શિખરે પહોંચવા ચાહ્ય છે. કહેવાય છે કે :- આ વીસમી શતાબ્દિમાં જે દેશ, જાતિ, સંપ્રદાય, સમાજ યા વ્યક્તિ ઉન્નતિની દોડમાં પાછળ રહી જશે તે ચોક્કસ પુરુષાર્થવિહીન ગણાશે. તેટલા માટે સર્વે મુઠ્ઠીયો વાળીને ઉન્નતિના મેદાનમાં દોડી રહ્યા છે, નસીબને અજમાવી રહ્યા છે અને ઉન્નતિ, ઉન્નતિની ચિત્કાર ચીસો પાડી રહ્યા છે. પ્રાચીન રિતરિવાજોથી, પ્રાચીન ઋષિમુનિઓના વચનોથી, પ્રાચીન ધર્મનિયમોથી ઉન્નતિ થનાર નથી પણ અર્વાચીન રીતે અને નવી ઢબથી જ ઉન્નતિ થવાની છે, એમ કેટલાક લોકોએ માની લીધેલું છે. તેમજ તેઓ માને છે કે :- ઈશ્વરની કૃપા દયાથી કે ઈશ્વરની પ્રાર્થનાથી કાંઈ ઉન્નતિ થવાની નથી પણ કોઈ બુદ્ધિશાળીની બુદ્ધિથી ઉન્નતિ થવાની છે. ઉન્નતિ શાથી થાય, તે એક ગહન અને અકલ્પનિય પ્રશ્ન છે. જેમપાંડવોની ઉન્નતિમાં કૃષ્ણ પ્રભુની યોગશક્તિ, પાંડવોની ભક્તિ, શ્રદ્ધા, દયા અને નિઃસ્વાર્થ-પરાયણતા કારણભૂત હતા તેમ આપણા દેશની ઉન્નતિમાં જાહેર રીતે ગાંધીજીનું તપ, ત્યાગ, મોન, સહનશીલતા હતા અને ગુહ્યરૂપે અરવિંદ ઘોષ અને બીજા મહાપુરુષોના તપ, ત્યાગ, યોગ અને પ્રભુપ્રાર્થના કારણભૂત હતા. પણ અત્યારે વિષયોન્મુખી, ધર્મરહિત માનવની ઉન્નતિ માટે ક્યું યોગતત્ત્વ કે આધ્યાત્મિકતત્ત્વ કારણભૂત છે? કોનો ન તૂટે તેવો પરમ આશ્રય છે? કોનો અંતર્નિદ પ્રભુની દેવી શક્તિ સુધી પહોંચી શકે તેવો છે?

પરદેશોમાં ઈશ્વરોપાસન અને ધર્મની વિરૂદ્ધના આંદોલનો રશિયામાંથી પ્રારંભ થઈ બીજા દેશોમાં પ્રચાર પામ્યા છે. દુઃખની હકીકત છે કે :- ધર્મ પરાયણ ભારતવર્ષમાં પણ કેટલાક ધર્મતત્ત્વના અજ્ઞાત લોકો કહેવા લાગ્યા છે કે ધર્મ જ આપણા સર્વનાશનું કારણ છે, ધર્મને લીધે જ દેશ દુઃખી થાય છે, આપણી ઉન્નતિમાં બાધક ધર્મ જ છે. આવું કહેનારા, ઈશ્વરવાદી તથા ધર્મવાદીઓને વેવલા અને મૂર્ખ સમજે છે. સત્યરૂપે કોઈ ધર્મ કોઈનો દુશ્મન નથી, પરંતુ પરધર્મ ઉપર ઉત્પન્ન થતી ઈર્ષા અનેક પાપદોષનું કારણ છે. દુનિયા પહેલેથી ઘેટા જેવી હોઈ, એક મોટો માણસ જે પ્રમાણે ધર્મ પાળે તે પ્રમાણે બીજા માણસો ધર્મપાલન કરે છે. કિંતુ જો કોઈ મોટો માણસ ધર્મની અવગણના કરે છે તો તેના પગલે ચાલી બીજાઓ ધર્મની અવગણના કરવા લાગે છે અને ઈશ્વરની, ધર્મની ધર્મપાલકોની અને ઉપદેશકોની નિંદા કરવામાં પોતાને બુદ્ધિમાન અને વિદ્વાન હોવાનું સમજે છે અને તેમના મત વિરૂદ્ધની બીજાઓની ઉત્તમોત્તમ સલાહ હોય તો પણ તે માનતા નથી. આ બાબતમાં પરબ્રહ્મનિષ્ઠ મહારાજશ્રી વલ્લભરામે “ભાવાર્થ પ્રકાશ”માં લખ્યું છે કે:-

વિશ્વમાં વૃક્ષ બાવળ તમા બહુ, અગર ચંદનનું કોઈ ઠામે;
મસ્તક માંહીથી મોતી મળે તેવો, હાથ હાથી આવે કોક વિસરામે.
કાગ અનેક ને હંસ મળે એક, અજ્ઞાની અતિ જ્ઞાની કોક ઠામે;
નીચ બુદ્ધિ બહુ ઊંચ બુદ્ધિ કમ, તારણ કાઢ્યું છે વલ્લભરામે.

-----○○○-----

આ વિનાશકારી ધર્મવિરોધી આંદોલનનું પરિણામ શું આવશે, તે અકલ્પનિય છે. મહાત્મા ગાંધીજી અર્વાચીન સમયના સુધારક હતા. તેઓ વેવલા ધર્મમાં કે આડંબરોમાં માનતા ન હતા, પણ તે ઈશ્વર કે ધર્મ વિરૂદ્ધનું આંદોલન કરતા ન હતા અને પ્રતિદિન પ્રભુપ્રાર્થના કરતા. પરંતુ તેમના મૃત્યુ બાદ તે પ્રથા દૂર થઈ છે.

અર્વાચીન મનુષ્યોની બુદ્ધિ શબ્દરચના, યુક્તિ-પ્રયુક્તિ, વાક્યાતુર્ય અને ધર્મ-કર્મની નિંદા કરવામાં જ રોકાઈ ગયેલી છે. દરેકને ઔદિક ઉન્નતિ કરવી છે, પણ આત્મિક ઉન્નતી કોઈને કરવી નથી. ધર્મ વિરોધી આંદોલનથી દેશની ઉન્નતિ થશે કે દુર્દશા, તે દરેકે વિચારવાનું છે. ધર્મહીન મનુષ્ય અવિવેકી, ઉચ્છૃંબલ અને સ્વેચ્છાચારી થાય છે. આવા માનવોની સંખ્યા જેટલા પ્રમાણમાં વધશે તેટલા પ્રમાણમાં દેશમાં અધિકાધિક દાવાનળ સળગતો જશે અને પરિણામે સર્વને દુઃખના ભોક્તા બનવું પડશે.

-----○-----

શિષ્ય : અર્વાચીન સમયમાં જગતને કેવા ધર્મની જરૂર છે ? ધર્મ ક્યાં સિદ્ધાંતો પર રચાયેલો છે, તે જણાવો.

ગુરુદેવ : જગતને એવા ધર્મની જરૂર છે કે :- જીવનની સાથે નિકટ સંબંધ ધરાવી જે ધર્મ વ્યાપક યાને સર્વદેશી હોય તે સર્વોત્કૃષ્ટ છે. જો અનેક ધર્મનું જ્ઞાન મેળવી, કસોટીથી તપાસી જોઈએ તો પોતાનો ધર્મ જ શ્રેષ્ઠ ન દેખાતાં બ્રાહ્મધર્મ કર્મશ્રેષ્ઠ અને પુરાતન દેખાશે. છતાં જેવી દ્રષ્ટિ તેવી સૃષ્ટિ દેખાતી હોઈ દરેકને પોતાનો ધર્મ શ્રેષ્ઠ દેખાશે. પરંતુ અમો જે બ્રાહ્મધર્મ નામઆપીએ છીએ તેનો સીધો, સાદો અને આધ્યાત્મિક અર્થ એ છે કે :- વિશ્વમાં પ્રત્યેક આત્મામાં રહેલ વ્યાપ્ત બ્રહ્મતત્ત્વે, નિર્લેપ-અબાધ્ય બ્રહ્મતત્ત્વની ઉપાસના કરીને (જેમહોળીના અગ્નિમાં તણખાઓ સમાઈ જાય છે તેમ) પરમજ્યોતિમાં, આત્માના આત્મદહરમાં યા આત્મહૃદયમાં રહેલી આત્મજ્યોતિએ યા રહેલા બ્રહ્મતત્ત્વે વિલ થવું અને તે “એકોબ્રહ્મ”માં જ સંપૂર્ણ અડગલ શ્રદ્ધાથી નિમગ્ન રહેવું તેનું નામ “બ્રાહ્મધર્મ” છે.

વેદ એટલે બ્રહ્મ અને વેદથી પ્રવર્તેલો ધર્મ તેનું નામ “બ્રાહ્મધર્મ” છે. વેદમાં બ્રહ્મ શબ્દના (૧) વેદ યાને જ્ઞાનતત્ત્વ અને (૨) બ્રાહ્મધર્મતત્ત્વ એવી બે અર્થભાવના ઉપરાંત (૧) સ્તુતિ (૨) યજ્ઞ અથવા યજ્ઞનું અંતસ્તત્ત્વ (૩) ચરાચર વિશ્વનો સર્વ જગતમાં વ્યાપકબ્રહ્મ આત્મા, આમ ત્રણને અવલંબી બ્રાહ્મધર્મના ત્રણ અંગો બંધાયેલા છે. (૧) કર્મ (૨) ઉપાસના યાને ભક્તિ અને (૩) જ્ઞાન યાને બ્રહ્મતત્ત્વમિલન અને આવા ધર્મની ઉત્પત્તિનો સમય વેદ સમય છે. તેનું ધ્યેય અબાધ્ય, અવિચ્છિન્ન, નિર્લેપ, પૂર્ણાનંદ, પૂર્ણબ્રહ્મ છે અને તે બ્રહ્મનો મંત્ર “તસ્ય વાયકઃ પ્રણવઃ” એટલે કે બ્રહ્મનો વાયક પ્રણવ ઝુંકાર છે.

પરંતુ શ્રુતિનું ગૂઢ તાત્પર્ય એ છે કે :- વેદ પ્રતિપાદિતજ્ઞાન મનુષ્યની ગમે તેવી કલ્પનાથી ઉદ્ભવેલું નથી. પરંતુ વેદકર્તા શ્રીવિશ્વેશ્વર-નારાયણના અનુભવ, અંતર્જ્ઞાન અને નિષ્પક્ષ જ્ઞાનથી ઉદ્ભવેલું છે. માટે હાલના જમાનામાં ધર્મના સિદ્ધાંતોના મારી મચડીને દેશની, વર્ણની, વ્યવહારની અને નીતિ-નિયમની મનધારી સગવડો મેળવવા અર્થ ફેરવાય છે, તે રીતે અર્થ કે સિદ્ધાંત ફેરવી શકાય જ નહિ અને તે પણ જેમને ધર્મનું પૂર્ણ જ્ઞાન ન હોય, વેદો અને ઉપનિષદોનું ઉત્તમ મનન ન હોય, તેવા રાજદ્વારી કે બીજા વિષયના જ્ઞાતાઓથી ધર્મના સિદ્ધાંતોમાં હસ્તક્ષેપ ન કરી શકાય.

શ્રી ભગવદ્ગીતામાં શ્રીકૃષ્ણપ્રભુએ જણાવ્યું છે કે :- ધર્મના નિર્ણયો શ્રુતિ અને શાસ્ત્રોદ્વારા કરાયા હોય તેજ સત્ય સિદ્ધાંત છે. અર્વાચીન સુધારક વિદ્વાનો શ્રીકૃષ્ણપ્રભુના આ સત્ય સિદ્ધાંતને તોડીને ઈચ્છાનુસાર અર્થો ઘટાવે છે અને જગત તેને માને છે. તેથી ધર્મ ઇચ્છાનુભવ થઈ રહ્યો છે. પરંતુ આ વિશ્વમાં પ્રત્યેક સ્થળે સ્થૂલ સિવાયના દેહોથી,

આત્માથી અને આત્મજ્યોતિથી ક્રમાનુસાર ઉંચ રીતે સંભળાય તેવા મનુષ્ય આત્મામાં મનુષ્ય શાંતિથી સાંભળે તેવા શાંત, અદ્ભુત અને મનનીય ઊંડા આત્મોદ્ગારના પુકારનું શ્રવણ એ જ શ્રુતિજ્ઞાન છે.

વેદ ઈશ્વરનો પ્રકાશ છે અને ઈશ્વર નિઃશ્ચસિત (શ્વાસ સાથે બહાર કાઢેલ) છે એમ કહેવાય છે. તેનો મર્મ પણ જ્ઞાન-ચૈતન્ય તેજ અને પ્રાણના ગંભીર રૂપોદ્વારા આત્મિક જીવન સમજી લેવાનું છે. વળી વેદ નિત્ય કહેવાય છે તેનું કારણ એ છે કે : વેદ પ્રતિપાદિત વચનો સત્ય અને નિત્ય છે. અને તે સત્યો આપણી સમક્ષ મૂકાય તો ત્રિકાલાતીત સત્યરૂપે તે સ્વીકારી શકાય તેવાં છે. આ પ્રમાણે દેશ, કાલાદિ ઉપાધિથી અવિચ્છિન્ન સત્ય, મનુષ્યના અંતરમાં ઉતારીને મનુષ્યના જીવનને તન્મય કરી આત્મિક સામર્થ્ય બ્રાહ્મ (મોક્ષ) ધર્મમાં છે, એમ અનાદિ કાળથી મનાય છે. તેનું કારણ એ છે કે :- બ્રાહ્મધર્મ વ્યાપક, ઊંચ, સર્વદેશી અને નિષ્પક્ષ છે. બલકે સર્વ ધર્મોના તત્ત્વો એના સિદ્ધાંતોમાંથી જ ઉત્પન્ન થયેલ છે. ઉપર દર્શાવવામાં આવેલ “બ્રાહ્મધર્મ” તે બંગાળનો “બ્રહ્મોસમાજ” યા “બ્રહ્મોધર્મ” નામે ઓળખાતો ધર્મ સમજવાનો નથી.

૧૦

શિષ્ય : શું બ્રાહ્મધર્મમાં સર્વ પ્રકારના અધિકારીઓ માટે સ્પષ્ટ યોજના છે ? શું બ્રાહ્મધર્મમાં સર્વદેશીપણું છે ?

ગુરુદેવ : બ્રાહ્મધર્મમાં સર્વ પ્રકારના આધિકારીઓ માટે સ્પષ્ટ યોજના છે. મનુષ્ય જાતિના તેમજ મનુષ્ય વ્યક્તિના ધર્મ વિચારમાં “મન, માયા અને મહેશ્વર” એટલે જીવ, કૂટસ્થ-અક્ષર અને પરમબ્રહ્મ એટલે “અસ્મત્, ઈદમ્ અને તત્” પદવાચ્ય ત્રણ પદોની ત્રિવેણી વહે છે. બાળકો અને ધર્મજ્ઞાનમાં બાલ્યાવસ્થા ભોગવતા મનુષ્ય વર્ગો આ ત્રણ તત્ત્વોને જેવી રીતે જુએ છે તે કરતાં ધર્મજ્ઞ અગર ધર્મજ્ઞાનમાં પ્રૌઢ વયને પ્રાપ્ત થયેલા મનુષ્યો જુદી રીતે જુએ છે.

અમુકને ધર્મનું અમુક સ્વરૂપ રૂચે છે, તો બીજાઓને બીજું સ્વરૂપ રૂચે છે. એટલું જ નહિ પણ જેને જે ધર્મનું સત્ય સ્વરૂપ રૂચે તે તેને લાભકારક થાય છે. આત્માની પરમશાંતિ પ્રાપ્ત કરાવવી (કોઈ ધર્મમાં જીવિત દશામાં અને કોઈ ધર્મમાં મૃત્યુ બાદ અને બ્રાહ્મધર્મમાં બન્ને દશામાં) એ તમામ ધર્મનું સામાન્ય સાધ્ય છે. તો પણ સાધવાના માર્ગો જુદાજુદા છે. કેમકે મનુષ્ય આત્માની ગ્રહણશક્તિ મુજબ અધિકાર પ્રમાણે તો રૂચી અને અનુકુળતાને લઈને ભેદ પડે છે. બાલ્યાવસ્થાથી આરંભી વાર્ધક્ય સુધી, જંગલી અજ્ઞાન દશાથી માંડી જ્ઞાન સુધારાના મર્મસ્થાન સુધી, જડતાથી માંડી તત્ત્વજ્ઞ દ્રષ્ટિ થતાં સુધી અને અલ્પ જ્ઞાનથી માંડી પૂર્ણજ્ઞાન થતાં સુધી, અધિકારાનુસાર જેને જે જોઈએ તેને તે સ્વરૂપમાં આપી, જે ધર્મ

મનુષ્યના આત્માને સર્વથા સંતોષ પમાડી, બ્રહ્મરસનું પાન કરાવે અને જેમબાલ્યવયમાં બાળકને ગળગૂંથી, ધાવણ પીવડાવી તેને પાછળથી છોડાવી અન્નાહારી કરવામાં આવે છે, અને પવિત્ર ધર્મકાર્યોમાં ઉપાસનાદિ કરાવી વારાફરતી પકડેલી વસ્તુઓ છોડાવવામાં આવે છે, તેમ મનુષ્યોને પાપમાર્ગ, જડમાર્ગ, માયામાર્ગ અને મોહમાર્ગથી છોડાવી આત્મામાં ધર્માનંદનો વિદ્યુત સમાન પ્રભાવ અને પ્રકાશ આપી આધિ, વ્યાધિ અને ઉપાધિથી મુક્ત કરાવી શકે અને તૃપ્તાનંદી બનાવી શકે તેજ ધર્મ સર્વોત્કૃષ્ટ હોય છે. જે ધર્મમાં વિચારપૂર્વક અધિકાર ભેદની વ્યવસ્થા કબૂલ નથી અને જે ધર્મમાં પોતાનો ઊંચ હક સ્થાપિત રાખવાની ખાતર અન્ય સત્કર્મીઓના ઊંચ અધિકારની અવગણના થાય છે તે ધર્મમાં ડાઘરૂપ છે.

દરેક ધર્મમાં જુદા જુદા સ્વભાવવાળી જુદીજુદી ભાવનાથી ધર્મમાં પ્રવેશેલા અને જુદીજુદી ભૂમિકાના ધાર્મિક પુરુષો હોય છે, તેથી ખરને સાકર ખવડાવવાથી મૃત્યુ થાય છે તેમ છેલ્લા દરજ્જાનો બ્રહ્મમિલનનો જ્ઞાનોપદેશ કેટલાકને વિષ સમાન થઈ પડે છે. કેમકે જુદા જુદા અધિકારીઓની જુદી જુદી ધર્મ ભાવનાઓ ઉત્પન્ન થાય છે. આ રીતે દરેક ધર્મમાં ક્ષમા, દયા, પ્રેમ, પરોપકાર, વૈરાગ્ય, ત્યાગ, શ્રવણ, મનન, સમાધિ, કર્મ, ભક્તિ, જ્ઞાન આદિ સર્વ સાધનો ઓછાવત્તા અંશે હોય છેજ. પરંતુ આ સર્વ સાધનાનાં સ્વરૂપ તથા સંબંધનો વિચાર એકજ ધર્મ અંગે જેવો બ્રાહ્મધર્મમાં કરવામાં આવ્યો છે, તેવો અન્ય ધર્મમાં ભાગ્યેજ જણાશે.

અસલના ગુરુઓ જેમ એકઠેએકથી માંડીને વેદ, વેદાંતના જ્ઞાન, સિદ્ધાંત અને વ્યાપાર વાણિજ્ય, શસ્ત્રવિદ્યા અને સેવા, કર્મ આદિ શીખવતા હતા, તેમ બ્રાહ્મધર્મમાં તમામ ધર્મ કર્મ એકજ સ્થળે શીખવાય છે. ફક્ત હાલના જમાનામાં વ્યાપક બનેલા આખ્યાનોની માફક તેમાં રૂચક વચનોનો પ્રવાહ છોડવામાં કે પ્રભુને જાતોજાત માયાવી કાર્યો કરવા આવ્યાનો અર્થ ઘટાવાતો નથી.

બ્રાહ્મધર્મનું સર્વદેશીપણું એ છે કે :- જીવ, જગત અને ઈશ્વર એ ત્રણ પદાર્થોમાં “સર્વ” અર્થાત્ અખિલ વિશ્વનો સમાવેશ થાય છે અને તેનો બ્રાહ્મધર્મમાં પૂર્ણ વિચાર કરેલ છે. બ્રાહ્મધર્મ જગતને શૂન્ય અથવા મિથ્યા માની જગતના વ્યવહારને નિરૂપયોગી અને અર્થરહિત બનાવી દે છે અને “પરની” ખોટી કલ્પના અંતર આગળ ઊભી કરી એ મૃગતૃષ્ણા પાછળ મનુષ્યને દોડાવી તેનો આલોક પણ બગાડી મૂકે છે, એવો મિથ્યા આરોપ એ ધર્મ ઉપર કેટલાક ધર્મ તરફથી લાવવામાં આવે છે, પરંતુ પૂર્ણ અને ઊંડી દ્રષ્ટિથી વિચારતાં જણાશે કે પ્રવર્તતા સર્વ ધર્મમાં બ્રાહ્મ ધર્મજ આલોક અને પરલોક સુધારી પ્રથમ પ્રેમ રખાવી, તેનોજ પાછળથી ત્યાગ કરાવી જીવિત દશામાં અને મૃત્યુ બાદ બન્ને રીતે આત્માને પરમાનંદી બનાવે છે.

શિષ્ય ગુરુની પાસે ભણવા જાય ત્યારથીજ તેને અન્ય બાબતોની સાથે કુશળ અને ભૂતિ (આબાદાની) ની બાબતમાં પ્રમાદી (આળસુ) ન રહેવા ઉપદેશ દે છે. તે સાથે સર્વ પ્રવૃત્તિઓનો (ભગવદ્ગીતામાં શ્રીકૃષ્ણપ્રભુએ કહ્યું છે તેમ બ્રહ્મજ્ઞાનીઓ જપ, તપ, સંધ્યા સેવા, પૂજા, અર્ચન, તીર્થ, યાત્રા, ઉપવાસ, વ્રતાદિ કર્મો અને બીજા સત્કર્મો માત્ર બ્રહ્મનેજ અર્પણ કરીને કરે છે તેમ) પરમોદેશ અને ધ્યેય સ્થાન પરમાત્મા છે, તે વાતનું ખાસ સ્મરણ રખાવે છે.

હવે બીજા ધર્મમાં બૌદ્ધ ધર્મ આ જગતને દુઃખમય અને તત્ત્વશૂન્ય ગણી ધિક્કારી કાઢ્યું, સર્વત્ર અને દરેક માટે અને દરેકને ગમે તે ઉંમરે સન્યાસ લેવો ઉચિત ઠરાવી સંન્યાસને વિસ્તારી મૂક્યો અને પરિણામે સર્વ વ્યવહારીક વ્યવસ્થા શિથિલ અને અસ્તવ્યસ્ત કરી નાંખી એવો આરોપ મૂકાય છે. પરંતુ ગૌતમબુદ્ધનો પોતાનો આશય જુદો હતો અને બુદ્ધના અંતર્ધ્યાન થયા પછી જે બૌદ્ધ ધર્મને નામે પાછળથી ફેલાવો થયો તેમાં આ આરોપ કેટલેક અંશે સંભવિત છે. મુળ બૌદ્ધ ધર્મ વસ્તુતઃ વેદ ધર્મ યાને બ્રાહ્મધર્મને અંગેજ ઉત્પન્ન થયો હતો અને તેમાં વિસ્તરેલા અમુક ધાર્મિક કચરાનો નાશ કરવાનો ભગવાન બુદ્ધનો યત્ન હતો, જે ઘણે ભાગે ફત્તેહમંદ થયો છે. પરંતુ તે સિવાયની બાબતમાં બ્રાહ્મધર્મમાં બૌદ્ધ ધર્મનો પણ સમાવેશ થાય છે અને બૌદ્ધ ધર્મથી અહિંસાનું અજીર્ણ થઈ જવાથી દરેક નજીવા કાર્યમાં અહિંસક પ્રતિકાર થવાથી અને કેટલાક વૈદિક કર્મનો લોપ થયેલા જોઈ શ્રીમદ્ શંકરાચાર્યે અહિંસાના દુરુપયોગનો નાશ કરી યજ્ઞાદિ કર્મોનું પ્રતિપાદન કર્યું. પરંતુ યોગ્યતા સિવાય સર્વને બ્રહ્મમાની લેવાયાથી બ્રહ્મત્વનું મિથ્યાભિમાન સર્વને સત્કર્મ અને સત્યચારિત્યથી વિહીન બનાવી રહ્યું છે. ક્રિશ્ચિઅન ધર્મ વ્યવહારિક પ્રવૃત્તિઓને સાનુકૂલ છે એમ વર્તમાનકાળથી ક્રિશ્ચિઅન પ્રજાઓની વર્તણૂકથી કેટલાકને લાગતું હશે, કિંતુ ખરી રીતે એ ગુણ રોમઅને ગ્રીસમાંથી એ પ્રજાઓમાં ઉતર્યો છે. કાઈસ્ટનો મુખ્ય ઉપદેશ તો “જગતના વ્યવહાર અને સુખની દરકાર ન કરતાં પરમેશ્વર પર પ્રેમ અને વિશ્વાસ રાખી રહેવાનો છે.”

“સર્મન ઓફ ધી માઉન્ટ”માં એ કહે છે કે :- મનુષ્યે ખાવા પીવાની કે ઓઢવા, પાથરવાની વસ્તુ માટે ફિકર કરવાની નથી, કારણ કે વૃક્ષો અને પંખીઓ તેની ફિકર રાખતાં નથી, છતાં તેમને સર્વ મળી રહે છે. આ સિદ્ધાંતને અનુસરીને રોમન કેથોલિક પંથમાં સન્યાસની રીતિ ચાલી છે પણ તે પ્રોટેસ્ટન્ટોએ સ્વીકારી નથી. તેમાં ક્રિશ્ચિઅન ધર્મના સિદ્ધાંતની નહિ પણ રોમઅને ગ્રીસના સાહિત્યદ્વારા ઉત્પન્ન થયેલી અસર છે. આ એકદેશીતાનું પરિણામએ આવ્યું કે :- પાશ્ચાત્ય પ્રજા મહાભારત કે રામાયણ જેવો એક પણ ગ્રંથ ઉપજાવી શકી નથી.

જેમ જગત સંબંધી વિચારમાં, સંસાર ચલાવવામાં અને ત્યાગવામાં બ્રાહ્મધર્મમાં

ઈહલોક અને પરલોકનો વિચાર દર્શાવ્યો છે, તેમ ઈશ્વર સંબંધી વિચારમાં બ્રાહ્મધર્મ બહુ ઊંડી શોધ કરી છે કે જેવી શોધ અન્ય કોઈપણ ધર્મમાં જડવી અશક્ય છે.

બૌદ્ધ ધર્મે પણ ઈશ્વર સંબંધી વિચાર ન કર્યો અને જ્યારે કર્યો ત્યારે બ્રાહ્મધર્મ અનુસાર કર્યો. ક્રિશ્ચિયેનિટીએ આરંભમાં ઈશ્વરને એક મનુષ્ય પિતા તરીકેજ કલ્પ્યો અને પાછળના વખતમાં ઈશ્વર સ્વરૂપ સંબંધી જે ગંભીર વિચારો કર્યા, તેમાં ગ્રીક ફિલસૂફી હતી. તેમાં પરાપૂર્વ સંબંધે બ્રાહ્મધર્મનો કેટલો પ્રવેશ હતો એ પ્રશ્ન છોડી દઈએ તોપણ સિદ્ધ જણાશે કે ક્રિશ્ચિયેનિટીમાં ઈશ્વર સંબંધી તત્ત્વ વિચાર સ્વતંત્ર ઉદ્ભવ્યો નથી.

જીવન સંબંધી વિચારમાં બ્રાહ્મધર્મ અન્ય ધર્મો કરતાં શ્રેષ્ઠ પદવી ભોગવે છે. કેમકે બૌદ્ધ મતવાદીઓએ “આત્મા” જેવી વસ્તુ જ સ્વીકારી નહિ અને એના સ્થાને વિજ્ઞાનના પ્રવાહને મૂકી (હાલ જેમરશિયા માને છે તેમ) ધર્મ રચના કાયમ રાખવા યત્ન કરી પાયા વિનાની ઈમારત બાંધવા જેવું કર્યું. ક્રિશ્ચિયેનિટીએ આત્માની ઉત્પત્તિ માનીને જડવાદરૂપી કળિના પ્રવેશ માટે માર્ગ કરી આપ્યો અને નવીન આત્મા ઉત્પન્ન થતો માન્યા છતાં આત્માનું મૂળતત્ત્વ અવિનાશી છે તે તથા વિજ્ઞાનવાદ સ્વીકારી જગતના દ્રષ્ટા તરીકે ઈશ્વરનું અસ્તિત્વ સિદ્ધ કર્યું. પરંતુ તેમાં એવી દલીલ મૂકી કે :- “આત્માના જન્મ પહેલાં જગત તો હતું જ, માટે આત્મા આ જગતનો દ્રષ્ટા હોવો જોઈએ; જે ઈશ્વર શબ્દ વાચ્ય છે પરંતુ આ સાથે એટલું પણ વિસરાઈ ગયું છે કે :- “આત્માના અસ્તિત્વ વિના જગત અને જગતનો દ્રષ્ટા બંને અસંભવિત છે.”

જીવ-શિવનું આત્મૈક્ય સાધવા માટે વેદમાં અનેક રીતે દર્શાવ્યું છે કે :- “હે વિભો ! વિરહી જન જેમ જગતને પ્રિયામય દેખે છે તેમહું જગતને તારામય દેખું છું” જેમ માતા ઝુલાવે પુત્ર પારણે પિતા પુત્રનું, સખા સખાનું, પ્રિય પ્રિયાનું, ગુરુ શિષ્યનું સહન કરે છે તેમમારૂ તેમસહન કરવા યોગ્ય છો; ઈત્યાદિ ભાવવાળા સૂત્રોથી સંબંધ બતાવ્યો છે.

ધર્મ માત્ર વિચારરૂપ જેને શાસ્ત્રીય ભાષામાં “તર્ક” અથવા “પરોક્ષ જ્ઞાન” કહે છે તે નથી, માત્ર ક્રિયારૂપ પણ નથી; એટલે કે કર્તવ્ય કરવામાં એની સમાપ્તિ થતી નથી. તેમજ હૃદયના ભાવરૂપ એટલે ભક્તિ કે આનંદમાંજ એની પરિસમાપ્તિ થતી નથી. લઘુશંકામાં અત્તરની, જડમાં ચૈતન્યની, મૃગજળમાં વારિની અને રાખના લાડુમાં મોદકની વ્યર્થ ભાવના સત્ય સુખાનુભવ આપી શકતી નથી; પરંતુ સત્ય હોય તેજ ભાવના, ભક્તિ અને સત્ય પ્રેમવડે આનંદપૂર્વક સફળ થઈ શકે છે. ત્યારે બ્રાહ્મધર્મમાં એ ત્રણેનો અદ્ભુત સંગ્રહ અને સર્વદેશીપણું છે.

(વધુ આવતાં અંકે)

૨૦૧૫ના વર્ષ માટે ચેતવણી લવાજમ ભરવા બાબતે સૂચના

આથી ચેતવણી માસિકના દરેક ગ્રાહક ભાઈ-બહેનોને જણાવવામાં આવે છે કે ચેતવણી માસિક ૨૦૧૫ના વર્ષ માટેનું લવાજમ લેવાનું ચાલુ હોવાથી દરેક ગ્રાહક ભાઈ-બહેનોએ પોતાનું લવાજમ નિયુક્ત પ્રતિનિધિઓને ત્યાં સમયસર ભરાવી દેવું.

(લવાજમ ભરવાની છેલ્લી તા. ૩૧-૧૨-૨૦૧૪)

આસો સુદ-૧ તા. ૨૫-૯-૨૦૧૪ના રોજ સદ્ગુરુશ્રી રમુજીલાલ જયંતિ મહોત્સવ દરમિયાન અનાવલ મુકામે પણ લવાજમ ભરી શકાશે.

લવાજમ મનીઓર્ડરથી મોકલવાનું એડ્રેસ :-

ચેતવણી કાર્યાલય, શ્રીવલ્લભવાડી, રામબાગ, મણીનગર, અમદાવાદ-૮.

વાર્ષિક લવાજમ રૂ.૬૦/- તથા આજીવન લવાજમ રૂ. ૧૫૦૦/-

લવાજમ સ્વીકારવા અંગે નિયુક્ત કરેલ પ્રતિનિધિઓ :-

(૧) શ્રી ઝૂંકારેશ્વર મંદિર,
ઠે. શ્રી વલ્લભવાડી,
રામબાગ, મણીનગર, અમદાવાદ-૮.	(૯) શ્રી અરવિંદભાઈ સી. લાડ
એ-૯, દેવ્યાની એપાર્ટમેન્ટ (એમ.જી રોડ)
બોરીવલ્લી પૂર્વ, મુંબઈ-૬.
(૨) વલ્લભમાનવોધ્ધારક મંડળ
વલ્લભાશ્રમ, મુ.પો. અનાવલ,
તા. મહુવા, જી. સુરત.	(૧૦) શ્રી છત્રકુમાર વલ્લભભાઈ મહેતા
ઠે. મોટીનેહર પાસે, મુ.પો. વાંસકુઈ,
વાયા-કરચેલિયા, તા.મહુવા, જી.સુરત.
(૩) શ્રી ઉત્તમભાઈ જેસીંગભાઈ પટેલ
મુ.પો. ખટાણા, વાયા-આંબાતલાટ,
તા. ધરમપુર, જી. વલસાડ.	(૧૧) શ્રી છીતુભાઈ ખુશાલભાઈ પટેલ
ઠે. રામબાગ સોસાયટી,
અસ્તાન રોડ, મુ.પો. બારડોલી, જી.સુરત.
(૪) શ્રી બાબુભાઈ ઉક્કડભાઈ નાયક
ઠે. પટેલ ફળિયું, મુ.પો. આછવણી,
તા. ચીખલી, જી. નવસારી.	(૧૨) શ્રી હરીશભાઈ મગનભાઈ પટેલ
મુ.પો. અટગામ, તા.જી. વલસાડ.
(૫) શ્રી મગનભાઈ આર. કાંહડોળિયા
પ્રાથમિક શાળા, મુ.પો. શામગહાન,
તા. આહવા, જી. ડાંગ.	(૧૩) શ્રી પ્રતાપભાઈ કુંવરભાઈ રાજપુત
ઠે. વજીરફળિયા, નવી પોસ્ટની સામે,
મુ.પો. માંડવી, તા. માંડવી, જી. સુરત.
(૬) શ્રી ઈશ્વરભાઈ સુરજીભાઈ વસાવા
ઠે. પરોઠા હાકિસની બાજુમાં,
મુ.પો. સોનગઢ, જી. સુરત.	(૧૪) શ્રી પ્રેમાભાઈ એમ. પટેલ
સેક્ટર-૭, બ્લોક નં. ૧૨૦/૨,
ચૌધરી સ્કૂલની સામે, ગાંધીનગર.
(૭) શ્રી ભુપેન્દ્રસિંહ જશુભાઈ સોલંકી
મુ.પો. નરોલી, તા. સેલવાસ,
જી. દાદરાનગર હવેલી.	(૧૫) શ્રી ધનસુખભાઈ રામભાઈ પટેલ
ઠે. કૃષ્ણકુંજ સોસાયટી, કચેરીની પાછળ,
તા. વાંસદા, જી. વલસાડ.
(૮) શ્રી કંચનભાઈ મંઘુભાઈ પ્રજાપતિ
ઠે. પ્રજાપતિ મહોલો, મુ.પો. મોટીવેડ,
તા. ચોર્યાસી, જી. સુરત, વાયા કતારગામ.	

ધનતેરસ ચંત્ર પૂજન

સંવત ૨૦૭૦ને આસો સુદ-૧૩ને મંગળવાર તા. ૨૧-૧૦-૨૦૧૪ ના રોજ ધનતેરસ છે.

❖ ચંત્ર પૂજનનો ટાઈમ ❖

સાંજે ૭-૪૧ થી ૯-૧૧ સુધી અને રાત્રે ૧૦-૪૧ થી ૧-૪૧ સુધી.

છૂટક નકલ રૂા. ૫-૦૦
વાર્ષિક લવાજમ રૂા. ૬૦-૦૦

Chetavni (GUJ) RNI No. GUJ GUJ / 2005 / 16095
Postal Regd. No. GAMC-1507/2012-2014 Valid up 31-Dec-2014
Posted at Ah'd PSO On 27th of Every Month

“ભલે ગમે તેમ હોય પણ આત્માને નિષ્કામ ભક્તિ જેવું ઉત્તમપદ ગ્રહણ કરી તે કર્યા સિવાય છૂટકો નથી, અને જ્યાં સુધી નિષ્કામ ભક્તિ થતી નથી, ત્યાં સુધી સર્વથી છેલ્લા પ્રકારની (નવમા પ્રકારની) ઉત્તમોત્તમ પ્રેમલક્ષણા ભક્તિ થઈ શકતી નથી. કેમ કે સ્નેહ વડેજ સંસાર છે, અને સ્નેહ નથી તો સંસાર નથી. અને વૈરાગ્ય વડેજ આત્મોદ્ધાર છે, કેમ કે જે આત્મામાં વૈરાગ્ય નથી, માયા પ્રત્યે અભાવ થયો નથી, તેવા તમામ ભક્તો માયિક સુખનેજ માગ્યા કરવાના, પરંતુ શુદ્ધ ભક્તો તો માયાનું સહાય તેટલું દુઃખ પડે તોપણ માયાનું લવલેશ (જરાપણ યા તલમાત્ર યા થોડું) પણ સુખ માગવાના નહિ.”

વર્ષ-૧૦, અંક-૯, સંવત ૨૦૭૦ આસો સુદ-૩, શનિવાર ૨૭-૯-૨૦૧૪

માલિક, મુદ્રક/પ્રકાશક અને તંત્રી : જયવર્ધન રમુજીલાલ વ્યાસ
વલ્લભવાડી રામભાગ, મણીનગર, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૮.
દ્વારા તા. ૨૭-૯-૨૦૧૪ના રોજ પ્રસિધ્ધ કર્યું.
ચેતવણી કાર્યાલય : વલ્લભવાડી, રામભાગ, મણીનગર, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૮.
મુદ્રણ સ્થળ : ભવાની ઓફસેટ, ૩/૨૦, કૈલાસ એસ્ટેટ, ઓઢવ, અમદાવાદ-૩૮૨૪૧૫.